

Erdős Lajosné

Ez anyám, Erdős Lajosné [szül. Brichta Margit]. Anyám tanítónőképzőbe járt, az apácákhoz Kassára. [Ebben az időszakban -- 1910 körül -- a magyarországi zsidóságon belül a nők körében országosan 13,2% volt a 4 vagy 6 középiskolát, és mindössze 1,5% volt a középiskola 8 osztályát elvégzettek aránya. (Karády Viktor számításai). -- A szerk.] Anyám, 1914-ben, tehát húszéves korában férjhez ment az édesapámhoz, és Budapestre költöztek. Szerintem úgy hozták össze a partit [lásd: házasságközvetítő]. Anyám tanítani sose akart, nem szerette, a tanítóképzőt is úgy erőszakolták rá. Mindig kitalált valamit, amit otthon csinált. Időnként kitalált valamit, levizsgázott mint szabász, egy-két évig varrt felsőruhákat, volt egy pár alkalmazottja is. És akkor kitalált valami mást.

Valamikor az 1930-as évek végén egyszerre csak divatba jött, hogy amikor jön a tavasz, színesre festett szalmafonálból horgoltak sapkákat, és ilyet hordtak. Anyu nagyon hamar észrevette, előbb ő horgolta, aztán már kiadta. Megvette az anyagot és csináltatta, és nagyon jól ment. De már júliusra véget ért a divat. És akkor kifújt az egész. Úgy tíz év múlva azt találta ki, hogy angórából kötött kesztyűt, sálát, mindent. Akkor már én is kötöttem, sőt rokkán fontam a nyúlszőrt fonallá. Hamar észrevettem, hogy apám családja nagyon görbén néz anyámra, mert úgy kilógott abból a családból. Azok mindenben nagyon konzervatívak voltak, zsidó érzésűek voltak; anyám haladó szellemű volt, 1927-ben levágatta a haját bubifrizurára [Fiúsan rövid, körben lenyírt hajviselet. -- A szerk.] -- ami egy borzalmas cselekedet volt --, és dohányzott. Senki nő erre nem vetemedett apám családjából. Az öltözködése, a magatartása? Divatos volt, nem volt se kihívó, se semmi, csak éppen divatos. Azonkívül ő fiatalabb volt, mint ők. Irigykedtek rá és nem szerették. Anyám nem nagyon jött velünk az ünnepeken a nagymamához. Anyámnak volt egy saját társasága, amelytől engem teljesen távol tartott. Nem tudom, hol találkoztak. Ő nagyon önálló volt. Anyukámnak volt egy nagyon furcsa barátnője -- az nem volt zsidó --, még Kassáról, Kolacskovszky Gittának hívták. Egy csúnya, kicsi vénlány rettenetesen furcsa és modern nézetekkel és szabadszájúsággal. Olyan témákról is nyugodtan beszélt, amikről nem szoktak. Az apám nagyon dühös volt rá, azt mondta, ő szoktatta rá anyámat a cigarettázásra.